

STORTINGET

Representantforslag 29 S

(2025–2026)

fra stortingsrepresentantene Grunde Almeland, Guri Melby og Abid Raja

Dokument 8:29 S (2025–2026)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Grunde Almeland, Guri Melby og Abid Raja om å gjennomføre forenklingstiltak for næringslivet for minst 12 mrd. kroner de neste fire årene

Til Stortinget

Bakgrunn

Kompliserte regelverk, stor rapporteringsbyrde og mangel på velfungerende digitale løsninger koster norske næringsdrivende og norske virksomheter mange milliarder hvert år. En undersøkelse utført av Regnskap Norge, NHO og Revisorforeningen i 2024 viser at myndighetenes rapporteringskrav alene koster 20 mrd. kroner årlig. Det er særlig rapportering til Skatteetaten og Brønnøysundregistrene som er kostnadsdrivende.

Selv om det tilsynelatende er et tverrpolitisk mål å redusere rapporteringsbyrden og forenkle for næringslivet, skorter det på gjennomføringskraften. Der hvor den forrige regjeringen overoppfylte sitt forenklingssløfte, er dagens regjering langt fra like handlekraftig. I Hurdalsplattformen ble det slått fast at regjeringen ville

« redusere næringslivets kostnader knyttet til pålagte regler og utfylling av offentlige skjemaer med 11 milliarder kroner innen 2025. Ved nye reguleringer skal det som hovedregel vurderes om små selskaper kan få spesielle tilpasninger eller unntak.»

Ifølge regjeringens egen statusrapport som ble publisert 28. august 2025, er regjeringen ikke i nærheten av å nå sitt eget mål og løfte. Tiltak som er gjennomført eller er vedtatt og under gjennomføring i regjeringsperioden 2021–2025, gir årlige forenklinger for næringslivet på rundt 7 mrd. kroner når forslaget om gjennomgående bruk av elektronisk faktura (EHF) som regjeringen har sendt på høring, inkluderes. Altså er den reelle forenklingen som er gjennomført i perioden i beste fall en måloppnåelse på 50 prosent. I tillegg er tallene regjeringen opererer med, bruttotall. Samtidig som det er gjennomført faktiske forenklingstiltak i størrelsesorden 5 mrd. kroner, er det innført regelendringer som trekker i motsatt retning og som ikke inngår i forenklingsregnestykket, bl.a. pålegg om at alle næringsdrivende skal ta imot kontanter som oppgjørsform, forbud mot inn- og utleie av arbeidskraft og en rekke nye rapporteringskrav knyttet til bærekraft, likestilling og en ny åpenhetslov for å nevne noen eksempler.

Hovedregelen om at små selskaper skal få spesielle tilpasninger eller unntak er det få, om noen, eksempler på. I tillegg har regjeringen selv tatt ned egne ambisjoner underveis. I den såkalte gründermeldingen (Meld. St. 6 (2024–2025) Gründere og oppstartsbedrifter) er målet ikke lenger et målbart tall på 11 mrd. kroner, men at regjeringen vil « redusere næringslivets kostnader knyttet til pålagte regler og utfylling av offentlige skjemaer ». Etter forslagsstillernes syn er det omtrent like krevende som å hoppe høyde uten list.

Heller ikke Nærings- og fiskeridepartementets budsjettproposisjon for 2026¹ er særlig offensiv når det gjelder tiltak for eller omtale av forenkling for næringslivet. I omtalen av prioriteringer for 2026 er det mest konkrete

1. Prop. 1 S (2025–2026) for budsjettåret 2026 under Nærings- og fiskeridepartementet, side 74–75

te at regjeringen vil «følge med på Europakommisjonens tiltakspakker for å gjøre regelverket – blant annet innen bærekraft – mer tilgjengelig og håndterbart, og arbeide for å fremme norske interesser».

Forslagsstillerne vil også vise til at noe av det første Støre-regjeringen gjorde, var å avvikle utvalget for forenklingsarbeid for næringslivet. I tillegg har regjeringen, sammen med Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet i forbindelse med avtalen om revidert nasjonalbudsjett for 2025 besluttet å legge ned Regelrådet, et statlig organ som nettopp passer på at regjeringen utformer regler og forskrifter på en mest mulig hensiktsmessig måte for norsk næringsliv.

Forslagsstillerne mener at det er behov for et taktiskifte i forenklingsarbeidet for næringslivet, og lanserer derfor 10 konkrete forslag til endringer i skatte- og avgiftsregler mv. som kan spare næringslivet for minst 12 mrd. kroner og som samtidig har minimale kostnader for statskassen. Disse forslagene bør danne grunnlaget for en helt nødvendig ny gjennomføringskraft i forenklingsarbeidet de neste fire årene.

Valgfrihet for næringsdrivende om å ta imot kontanter som oppgjørsform

Fra 1. oktober 2024 er det fastsatt nye regler som forplikter de aller fleste næringsdrivende til å ta imot kontant betaling dersom de selger en vare eller tjeneste fra et betjent, fast salgslokale eller tjenestested. Samtidig er det en øvre grense på 20 000 kroner for rett til å betale kontant, noe som kompliserer regelverket ytterligere. Dette medførte betydelig økte kostnader for næringsdrivende uten at dette er nærmere redegjort for fra regjeringens side. Bl.a. skrev Regelrådet følgende i sin vurdering av lovendringen:

«Departementet har ikke tallfestet konsekvensene av forslagene i høringsnotatet. Hensynet til små bedrifter er heller ikke vurdert særskilt. På bakgrunn av dette kan ikke Regelrådet konkludere om tiltakene som foreslås oppnår målene til en relativt sett lav kostnad for næringslivet.»

Det har de siste årene skjedd en rekke lovendringer med den hensikt å begrense bruken av kontanter, bl.a. knyttet til hvitvasking og svart arbeid. Det er f.eks. ikke under noen omstendighet lov til å bruke kontanter til å betale varer eller tjenester for en verdi som overstiger 4 000 kroner (hvitvaskingsloven § 5). Reelt sett gjelder dette bare for betaling/oppgjør mellom privatpersoner og næringsdrivende. For næringslivet er den reelle grensen for betaling/oppgjør med kontanter 10 000 kroner. Det gis ikke skattemessig fradrag for kjøp av varer og tjenester eller lønn som er betalt med kontanter for beløp over 10 000 kroner. Det gis heller ikke fradrag for inngående merverdiavgift. Det er som hovedregel forbudt å utbetale lønn og feriepenger i form av kontanter. Arbeidsmiljøloven (§ 14-15 annet ledd) pålegger arbeids-

givere å utbetale lønn via bank, gjeldende fra 1. januar 2022. Regelverket er med andre ord komplisert og uoversiktlig.

I Prop. 55 L (2023–2024) Endringer i finansavtaleloven mv. (forbrukeres rett til kontant betaling mv.) skrev regjeringen selv at:

«Forenkling og kostnadseffektivitet er hensyn som kan tale for at næringsdrivende selv bør kunne bestemme hva slags kontanttilbud de ønsker å tilby.»

Forslagsstillerne er enig i denne vurderingen og mener at det bør være fritt opp til den næringsdrivende om denne vil ta imot kontantoppgjør i form av mynter og sedler, eller via bank. Det må imidlertid gjøres unntak for grunnleggende tjenester som dagligvarer, apotek, helserelaterte tjenester og drivstoff, der det fortsatt skal være adgang til kontant betaling.

Innføre sjablongregler for fordelsbeskatning av reise og diett

Regelverket som gjelder fradrag/godtgjørelse/refusjon for merkostnader til kost/losji/reise, er omfattende, uoversiktlig og detaljert. Dette gjelder yrkesreiser både med og uten overnatting og pendleropphold.

For mange arbeidsgivere er det krevende å innhente alle nødvendige relevante opplysninger for å gjøre de riktige skattemessige vurderingene, spesielt gjelder dette for mindre foretak med mange mindre oppdrag i store deler av landet. Det samme gjelder reglene som gjelder skillet mellom arbeidsreise og yrkesreise. Også her kreves ofte mye og detaljerte opplysninger fra den som har vært på reise, for å avgjøre den skattemessige vurderingen, i tillegg til at det er vanskelige grenseoppganger.

Et annet forhold er reglene om diett på dagsreiser, hvor det fra 2018 er innført retningslinjer som medfører vanskelige skønsmessige vurderinger knyttet til vilkåret om merkostnader til kost på dagsreiser. Økt kompleksitet og byrde har også kommet som følge av at takeringsreglene er frikopledd fra statens satser med hensyn til hva en arbeidstaker kan motta skattefritt fra arbeidsgiver i bilgodtgjørelse eller diett (se eget forslag om forenkling og opprydding).

Forslagsstillerne vil derfor innføre sjablongregler til erstatning for mange av de kompliserte skattereglene som i dag eksisterer.

I tillegg må regelverket forenkles med en klar definisjon av hva som skal til for at en reise kan være pendler-, yrkes- og arbeidsreise.

Samordne regnskaps- og skatterapporteringen

Mye av forenklingspotensialet i digitalisering ligger i at opplysninger innrapporteres én gang og brukes til

flere formål. Derfor må begreper som f.eks. «lønn» og «arbeidsinntekt» samordnes mellom regnskaps-, skatte- og trygdlovgivningen. Periodene det rapporteres på, må også samordnes.

I 2019 leverte Hans Robert Schwencke (Handelshøyskolen BI) en forstudie² på oppdrag fra Finansdepartementet, der det konkluderes med at det er mulig å samordne regnskaps- og skatterapporteringen, slik at de små aksjeselskapene kun behøver å levere ett regnskap for begge formål i én innsending (kap. 7 i rapporten).

Revisorforeningen har anslått at forenklingsgevinsten av dette konkrete forslaget er godt over 1 mrd. kroner. Samlede gevinster av samordning av likeartet informasjon vil trolig være vesentlig høyere.

Samme opplysninger skal bare rapporteres inn én gang

Statistisk sentralbyrå (SSB) sender ut undersøkelser til bedrifter i ulike bransjer, som bedriftene er pliktige til å svare på. Rapporteringen er ofte tidkrevende fordi bedriftene må innhente og strukturere mye informasjon. For mange oppleves dette som frustrerende fordi informasjonen allerede er sendt inn til skatte- og avgiftsmyndighetene via andre rapporteringskrav. For små og mellomstore virksomheter uten nok administrativt ansatte må rapportering ofte utføres med ekstern bistand. Dette er etter forslagsstillerne syn uønskelig bruk av ressurser for norske næringsdrivende og småbedrifter.

Statistikkloven gir Statistisk sentralbyrå mulighet til å pålegge opplysningsplikt. Før SSB beslutter å pålegge opplysningsplikt, vil forslagsstillerne innføre en ny regel om at det skal foreligge en vurdering av nytten ved å få inn opplysningene, veid opp mot omkostningene for den opplysningspliktige. Forslagsstillerne vil også endre statistikkloven slik at opplysningsplikten ikke kan pålegges når de samme opplysningene allerede er rapportert inn til andre offentlige registre. Offentlige registre må snakke bedre sammen og kunne hente ut informasjon fra hverandre. En slik endring vil frigjøre betydelige ressurser.

Fjerne kravet om personallister

Regelen om personallister, jf. bokføringsforskriften § 8-5-6, ble innført med formål om å motvirke svart arbeid. Ifølge en analyse gjort av Skatteetaten³ selv, viser resultatene at ordningen ikke oppfyller hensikten. Regler som ikke virker etter sin hensikt, bør etter forslagsstillerne syn avvikles. Derfor bør personallistereglene fjernes.

Øke terskelverdiene for revisjonsplikt og forenkle kravene til revisor for revisjon av små foretak

Små foretak bruker en vesentlig større andel av foretakets salgsinntekt til administrasjonskostnader, f.eks. til regnskapsfører og revisor. Forslagsstillerne vil derfor redusere disse kostnadene gjennom forenklingstiltak for å øke konkurranseevnen til de minste foretakene. Det mest målrettede forslaget er å heve grensen for når revisjonsplikt inntreffer. Terskelverdiene for å unnlate revisjonsplikt er betydelig lavere i Norge enn resten av EU/EØS-området. Forslagsstillerne vil derfor øke terskelverdier for driftsinntekter betydelig, fra 6 mill. kroner til 10 mill. kroner.

I tillegg vil forslagsstillerne forenkle kravene til revisor for revisjon av små foretak. Kravene til revisjonen for små foretak (etter definisjonen i regnskapsloven § 1-6) er de samme som for større foretak. Forslagsstillerne mener bl.a. at revisors plikter i forbindelse med signering av næringsoppgave og kontrollopplysninger over bokførte og innberettede lønnsopplysninger kan fjernes eller forenkles.

Samordne regnskapsloven, bokføringsloven, skatteloven og merverdiavgiftsloven

Regnskapspliktige foretak må i dag forholde seg til minst 3–4 regelverk i forbindelse med daglig bokføring: Regnskapsloven, bokføringsloven, skatteloven og merverdiavgiftsloven.

Disse regelverkene harmoniserer ikke alltid, noe som gjør det vanskelig for ikke-økonomer å føre regnskapet korrekt. Skatteloven, bokføringsloven og regnskapsloven har ulike prinsipper om periodisering/oppdeling, noe som kan skape forvirring.

Forslagsstillerne ønsker å bruke samme prinsippbegreper på tvers av lover, noe som gjør det enklere å føre regnskap. Et annet eksempel er at skatteloven og merverdiavgiftsloven har ulike begrensninger på hva man får fradrag for, og hva som ansees som skattepliktig/avgiftspliktig inntekt. Mange innehavere av små foretak sliter med å forstå at en ikke får mva-fradrag for en transaksjon som en får skattefradrag for, og at skattefradraget kan være i en annen periode enn mva-fradraget.

Forslagsstillerne foreslår derfor at det settes ned et offentlig utvalg for å gjennomgå disse lovene med den hensikt å samordne og forenkle regelverket knyttet til regnskapsføring.

2. Schwencke, H. R. (2019). Årsregnskap og skatteregnskapet, muligheter og forenklinger – en forstudie (15. mai 2019)

3. Skatteetaten: Analysenytt 02/2017

Forenkle regelverket for skattefri kilometergodtgjørelse og samordne dette med statens satser

I dagens regelverk for skattefri kilometergodtgjørelse finnes en rekke ulike satser for ulike kjøretøy. Følgende satser gjelder, jf. satsforskriften 2022 § 4:

- Egen bil: 3,50 kr/km
- Elbil: 3,50 kr/km
- Motorsykkel over 125 ccm: 2,95 kr/km
- Moped og motorsykkel t.o.m. 125 ccm og andre motoriserte fremkomstmidler: 2,00 kr/km
- Snøscooter og ATV: 7,50 kr/km
- Båt med motor: 7,50 kr/km
- Tillegg for hver passasjer: 1,00 kr/km
- Tillegg for kjøring på skogs- og anleggsvei: 1,00 kr/km
- Tillegg for bruk av tilhenger eller utstyr/bagasje i bilen (over 150 kg/0,5 m³): 1,00 kr/km

Dette gjør utfylling av reiseregning unødvendig komplisert. I tillegg kompliseres regelverket ytterligere av at statens satser når det gjelder egen bil og snøscooter/ATV, er høyere enn de skattefrie satsene, slik at arbeidstaker må skatte av forskjellen, noe som igjen medfører unødige byråkrati og innrapportering fra arbeidsgiver. Skattefrie satser bør derfor etter forslagsstillerens syn harmoniseres med statens satser.

Statens satser er p.t. følgende (satser med avvik fra skattefri kilometergodtgjørelse i kursiv):

- Egen bil: 5,00 kr/km
- Elbil: 5,00 kr/km
- Motorsykkel over 125 ccm: 2,95 kr/km
- Moped og motorsykkel t.o.m. 125 ccm og andre motoriserte fremkomstmidler: 2,00 kr/km
- Snøscooter og ATV: 10,00 kr/km
- Båt med motor: 7,50 kr/km
- Tillegg for hver passasjer: 1,00 kr/km
- Tillegg for kjøring på skogs- og anleggsvei: 1,00 kr/km
- Tillegg for bruk av tilhenger eller utstyr/bagasje i bilen (over 150 kg/0,5 m³): 1,00 kr/km

Forslagsstillerne foreslår at antallet ulike skattefrie satser reduseres og samordnes med statens satser. Samtidig bør passasjer- og hengertillegg fjernes da kompensasjon for dette langt overstiger den reelle kostnaden.

Forslag til nye satser:

- Bil, moped, motorsykkel og andre kjøretøy på vei: 5,00 kr/km
- Traktor, snøscooter, ATV, båt med motor og andre kjøretøy til bruk utenfor vei: 7,50 kr/km

Fjerne krav om skattetrekkkonto for små foretak

Etter skattebetalingsloven § 5-12 er det krav om at skattetrekket settes inn på en særskilt bankkonto (skattetrekkkonto). Dette medfører ekstra administrativ belastning for små foretak, og økte kostnader til banken gjennom å ha en særskilt låst konto (som en gjerne ønsker å ha en integrasjon med regnskapssystemet på).

For å redusere den administrative byrden på små foretak mener forslagsstillerne at det må innføres en mulighet til innbetaling av skattetrekk samtidig som lønn utbetales. Da har foretakene kun én forfallsdato å forholde seg til (dato for lønnsutbetaling), samtidig som Skatteetaten mottar betaling tidligere. Forslagsstillerne er også åpne for å vurdere om betaling av arbeidsgiveravgift skal skje samtidig som utbetaling av lønn for å redusere med enda en betalingsfrist.

Heve grensen for antall mva-terminer for små bedrifter og grensen for mva-registrering

Enkeltpersonforetak som har omsetning over en million kroner, er pliktige til å levere mva-melding 6 ganger i året. Foretak som har omsetning under denne grensen, kan etter søknad få adgang til å levere årlige eller halvårlige mva-meldinger.

Kravet til mva-rapportering styres utelukkende av omsetning, og ikke av bransje. Det varierer mellom bransjene om de ønsker terminvise eller årlig/halvårlig innsendelse av mva-meldinger. Noen bransjer er mer mva-sensitive enn andre og har behov for terminvise innsendelser for likviditetens skyld. Dette gjelder i stor grad bedrifter som produserer handelsvarer. Mange bedrifter innenfor tjenestesektoren er derimot lite mva-sensitive og har ikke behov for terminvis rapportering.

Forslagsstillerne vil forenkle regelverket gjennom å gi enkeltpersonsforetak rett til å velge om de vil å ha årlige eller terminvise innsendinger av mva-meldinger, og samtidig heve omsetningsgrensen fra 1 til 3 mill. kroner for å komme inn under denne ordningen. Forslagsstillerne vil også senke antall mva-terminer fra 6 til 2 for selskaper under 50 mill. kroner i omsetning.

Alle bedrifter med mer enn 50 000 kroner i avgiftspliktig omsetning i løpet av tolv måneder må registrere seg i Merverdiavgiftsregisteret. Forslagsstillerne vil at denne grensen heves til 100 000 kroner. Det gjør grensen mer lik tilsvarende i øvrige nordiske land, der grenene er om lag 100 000 kroner.

Anslag på innsparinger

De økonomiske anslagene i dette representantforslaget er først og fremst basert på Regnskap Norges forenklingsrapporter fra hhv. 2021⁴ og 2023⁵. I tillegg er enkelte andre anslag basert på regjeringens eget «forenklingsregnskap» og på ulike innspill i forbindelse med regjeringens forenklingsarbeid, offentliggjort på Nærings- og fiskeridepartementets hjemmesider. De anslåtte innsparingene av de ulike forslagene summerer seg til 12,75 mrd. kroner fordelt som følger:

Tiltak	Besparelse (mill. kr.)
Valgfrihet for næringsdrivende til å ta imot kontanter som oppgjørsform	5 000
Innføre sjablongregler for fordelsbeskatning av reise og diett	4 000
Samordne regnskaps- og skatterapportering	1 000
Samme opplysninger skal bare rapporteres inn én gang	1 000
Fjerne kravet om personallister	700
Øke terskelverdien for revisjonsplikt og forenkle kravene til revisor for små foretak	250
Samordne regnskapsloven, bokføringsloven, skatteloven og merverdiavgiftsloven	100 (minst)
Forenkle regelverket for skattefri kilometergodtgjørelse og samordne det med statens satser	550
Fjerne krav om skattetrekkkonto for små foretak	100
Heve grensen for rett til årstermin for mva. for små bedrifter og grense for mva-registrering	50
TOTAL INNSPARING	12 750

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag som sørger for å oppheve kravet

2. Stortinget ber regjeringen fremme forslag som innfører sjablongregler for fordelsbeskatning av reise og diett og også innebærer klarere definisjoner av hva som kvalifiserer for pendler-, yrkes- og arbeidsreise.
3. Stortinget ber regjeringen samordne regnskaps- og skatterapporteringen.
4. Stortinget ber regjeringen sikre at samme opplysning bare rapporteres inn til offentlige myndigheter én gang, bl.a. ved å fremme forslag om å endre statistikkloven slik at opplysningsplikten ikke kan pålegges når de samme opplysningene allerede er rapportert inn til andre offentlige registre.
5. Stortinget ber regjeringen fjerne kravet om personallister, jf. bokføringsforskriften § 8-5-6.
6. Stortinget ber regjeringen sørge for å øke terskelverdien for revisjonsplikt og forenkle kravene til revisor for små foretak, og komme tilbake til Stortinget med nødvendige forslag.
7. Stortinget ber regjeringen sette ned et offentlig utvalg med mandat om å samordne regnskapsloven, bokføringsloven, skatteloven og merverdiavgiftsloven knyttet til regnskapsførsel.
8. Stortinget ber regjeringen forenkle regelverket for skattefri kilometergodtgjørelse og samordne det med statens satser.
9. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å fjerne kravet om skattetrekkkonto for små foretak, jf. skattebetalingsloven § 5-12.
10. Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om å heve omsetningsgrensen til 3 mill. kroner for å ha rett til årlige mva-terminer.
11. Stortinget ber regjeringen sørge for å senke antallet mva-terminer fra 6 til 2 for næringsdrivende og virksomheter med mindre enn 50 mill. kroner i årlig omsetning.
12. Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om å heve grensen for avgiftspliktig omsetning til 100 000 kroner for å måtte registrere virksomheten i Merverdiavgiftsregisteret.

5. november 2025

Grunde Almeland

Guri Melby

Abid Raja

4. Regnskap Norge (2021). Forenklingsrapport 2021

5. Regnskap Norge (2023). Forenklingsrapport 2023

